

САҢА ОЛОХ

Чурапчы улуунун хаһыата

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҔ 15 КҮНҮТЭН ТАХСАР

2004 г.г.а
ТОХСУННҔ
29 КҮНЭ
ЧЭППЭР
№ 10
(9073)

Улуус тэрилтэлэригэр

БУЛТ САЛААТА:
ОННУН БУЛБУТ ТЭРИЛТЭ

Республикатаабы "Сахабулт" ФАПК ГУП үлэтэ-хамнаһа кэлэн сылларга кизиник биллэр буолла. Ити ордук ита-льянскэй технологияны баһылаабыттан. Сөп ээ. Саха кийитэ мстаабытын буолбакка, ыйыстыбытын эрэнэр. Ол урдук, урукку сэмэскэй кэмгэ буламмыт күндү түүлээх үксэ кэриэтэ республика таһыгар тахсар эбит буолабына, ити линия кимизбиттэн түүлээх таһас арааһа, эгэлгэтэ миэстэтигэр тааһастанан, оҕоһуулан, нэһилиэн-нэһэ атыһа тахсара кими кэрэхсэ-пэт буолуой.

— Бэйэбит олохтоох "Байанай" маҕаһыммытыгар "Сахабулт" табаара толору. Оһно нэһилиэннэ төлөһөр араас араһатын учуоттаан, холобур, таба тыһа ээрбэстэн сабалаан ынах, убаһа тыһыттан оҕоһуоттар эмиз бааллар. Маҕаһыммыт улууска ытыллыбыт көрүү-конкурса, ол эбэтэр, "Хаачыстыба нэһилиэннэ" Дипло-мунан балиэттэнэн, 2003 сыл түмүгүнэн "Ба-стын маҕаһым" аатын ылаа, — диин "Саха-булт" ФАПК ГУП Чурапчытаабы филиалын директора Г.К.Барашков элпитэ итини эмиз бигэргэтэр.

Быйата, улуус дьонно ырааллаха үтүрү-гэр-харчыларыгар сөбүгэр талан ылар таба-рара атыһа баар. Туссаах тэрилтэ үлэтин сырдаҕа тийбит дьон быһымынан, бийиги улуустаабы "Сахабулт" филиал ити маҕаһыммын быһа ааспатыбыт. Мөһнө, кыр-дык, бородууктаны сэргэ түүлээх таһас арааһа тартыллыбытын көрөн итэрбэйбин. Хара саһыл, тиниг тирииттэн араас мөһүһүннээх бэргэлэлэр, оҕо замша ээр-бэһиттэн сабалаан таба, ынах, убаһа тыһыт-тан ээрбэстэр, эр киһи, дьахтар саппоһала-ра, олору сэргэ эмиз ынах, убаһа таһастам-мыт тириилэрэ (цельный кока), хаһаайсты-банный суумкалар, хара саһыл тириит баал-лар. Маҕаһыммын ыйга ортотунан 500 тыһ. солк. курдугу киллэрэр эбит...

Бу "Сахабулт" филиалын сымалын-сору-гун, тэрилтэ тэрилтэ буолан олорор үлэтин бүтэһиктээх түмүгэ буламмыт түүлээхтэн оҕоһуулан тахсар табаара диин кэпсээмми-тин ити сорууан маҕаһыммын сабалааты-быт.

Оттон филиал директора Г.К.Барашков-тын кэпсэтибит сунньа тэрилтэ ааспыт сылга үлэтин түмүктэрин туһунан. Кинини, аныгылыи эттэххэ, үлэлиир офиһыгар көрсөн кэпсэтэбит.

— Үлэбит ис хоһосун, функциятын би-

лиһиннэрдэххэ, бастатан, түүлээххэ гос-са-каас баар. Сүрүн сыалбыт — ону толоруу. Ту-ох баар тэрээһин үлэбит итиннээх туһаайы-лар. Иккиннин, дусгабарынан үлэлиир бул-чуттарбытын уонна нэһилиэннэ любитель-булчуттарын ботуруонунан, атын да булт тэ-риликэн уонна лицензиянан хааччылар тэ-рилтэ буолабыт, — диинтэн саҕалайыр ди-ректор.

Тэрилтэ бэйэтэ 6 үлэһиттээх. Кинилэри сэргэ дусгабарынан 53 киһи бултуур. Олор хас нэһилиэк ахсыттан бааллар. Сүрүн бул-танар түүлээхтэрэ андаатар уонна киис. Булт айылҕаттан, аһылыктан тутулуктааҕа өйдөнөр.

— Күүлэр аһара уолулар. Ордук хоту нэһиликтэргэ уу суох. Оһон андаатар үөскэ-эбэтэ. Арай, Өлүөнэ уута кэлбитинэн Таатта эрэ сунньугар булганна. Киис улууска икки нэһилиэккэ — Болугурга уонна Соловьевка бултанар, — дэһин.

Кураан балаһата кэлэн эрэре кыылга-сүөлгэ урутаан биллэрэ чуолкай. Былааны толоруу сыллата уустугулар чинчилэммит. Холобур, 2002 сылга улууска 10000 андаатар буламмыт буолабына, былырын ити 6459-нан толоруллубут. Оттон киискэ төттөрү хамсааһын баар. 2002 сылга 157 буламмыт буолабына, былырын 235-кэ тийбит. Таарычы ыаллыи улуустар холо-бурданньылар. Ол эбэтэр, 2003 сылга киискэ көрдөрүүлэрэ: Мэҥэ-Хаҥалас 76, Уус-Алдан 133, Таатта (Хара Алданнаах) 438, киис үрдүгэр олорор Амма 1958. Аны "Сахабулт" ФАПК ГУП үрдүнэн былырын 36485 киис (34 мөл. солк.), 225000 андаатар (9 мөл. солк.), 106508 тини (5 мөл. 363 тыһ. солк.) буламмыт. Кийин сүрүн булт оҕостор улу-устарынан Өлүкүмэ, Алдан, Ленскэй, Эдьи-гээн уонна Уус-Майа буолаллар. Оттон анда-атар Булуи умнаһын улуустарыгар уугуйан үөскүүр эбит.

Рынок усулуобуйатыгар булчуттар соци-альнай өтүүнүн көмүскэллээх буолалларыгар кыһамны баарын сэргэтибит. Бастатан, СР Правительствотынан сүрүн булка госу-дарственной дотация оҕоһуулар. Ол эбэтэр, булчутка хас биридии туттарыллыбыт киис тириитин ахсын 500 солк., андаатарга 20 солк. дотация бэриллэр. Иккиннин, эмиз булчутка "Сахабулт" ФАПК ГУП нөкүө, үс тымныи ыйдарга (алтынныи, сэттинныи, ах-сынныи) компенсация төлөнөр. Бий ахсын 1350, ол эбэтэр, үс ыйга холбоон 4050 солк. Манан улууска 218700 солк. компенсация кэлэн түгэтиллибит. Быйыл мань өссө сыл бастакы кварталыгар кэлэ диин күүтэллэр. Сүбүлүнэн, филиал хамнаһын тутта төлөһөн кэл-

бит. Ол эмиз элбэһи этэр. Дьэ, манна ким төһөнү бултаабытынан ааһсар. Орто хамнас 10-20 тыһ. солк. халбаһыннар. Аны учара-тынан икки сылга биридэ спец-таһас бэри-лэр. Бу график чуолкайдык тутулулар.

— Совхоз саһаттан, 1971 сылтан, түүлэ-актибин. Булчуттар усулуобуйабыт үчүгэй. Туох да диэбэккин. Хамнаспыт кэмигэр кэ-лэр, спец-таһаһынан хааччыаллар. Былы-рын 20 киис былааннааһын 33-нэн толор-дум. Амма уһуор сирдээхпин, "Буранынан" бултуубун. Бу ааспыт күһүн киис аһылыгын баһыан хамсааһа, ыраата барда. Андаатар-га сылдыһаппын, — диир түбэһэ киирбит 54 саастаах Сылтантан сылдыар Г.Г.Макаров.

Булчуту да кытта кэпсэтииттэн сылыкта-атааха, үлэлииргэ бары усулуобуйа ыларый-быт итиннэ үчүгэй өтүүгэр. Ол курдук, Гри-горий Григорьевич билинэринэн, совхоз саһана онносоор кадровой булчутка сылга биер 4-5 киискэ эрэ лицензия көнүлүнэрэ эбитэ үйү. "Оччолорго киис да олох абыһах этэ. Кэлин 1980 сылтан дэлэйбитэ", — диин кэпсээннээх буолла опыттаах булчут.

Рынокка киирини бастакы сылларыгар ити этэр совхозтар үлэлэрин тохтотон, булт оһонун курдук саха төрүт үгэһин сүрүннүүр тэрилтэ суох буолбута. Ону сөргүтэр сыал-лаах, дьэ, бу "Сахабулт" филиала туспа тэрилтэ быһымынан 1993 сыллааха тэри-либитэ. Ол саһана кинилэр эрө буолуо дуо, онносоор тус-бас тэрилтэлэр эстэр-быстар, олоххо бэйэлэрин миэстэлэрин көрдүүр кэмнэрэ сатыылаан тураар. Оттон бүгүн он-тон атын дьылбаламмыт, оннун булбут тэ-рилтэһэ сырыттыбыт. Ону туохтан этэбин диэтэххэ, тэрилтэ туох баар нолуоктарын, атын даһаны отчислениеларын уонна үлэһиттэрин хамнаһын барытын ааһсан, аас-пыт сылы илэ-күүһэ суох түмүктээбит, улууска спонсоруулаһынга эмиз үтүмнээхтик кыттар.

Иккиннин, тэрилтэ кизин туттар, маяк оҕостор дьоннордоох. Кинилэр ортолоругар бүгүн кэпсэтипит Сылтантан Г.Г.Макаров, Бо-лугуртан Г.С.Сысолятин, В.И.Егоров курдук опыттаах булчуттары сэргэ Соловьевтан В.В.Дьячковский, Болтоноттон Н.П.Андро-сов курдук 16-21 киһи бултаабыт эдэр ыч-чат дьону филиал специалиһа Гаврил Ильин Ноев холобур туттан кэпсэтэ.

Дьэ, ити курдук директор Григорий Канчеринович кэпсээһин тэрилтэтин специалиһа уонна булчут ситэрэн-хоторон бигэрдилэр.

С.СМИРНИКОВА.

ӨЛҮӨНЭ УУТУГАР
БЭЛЭМНЭЭХПИТ ДУО?

Культура управления коллектива,
профкома.

Өлүкэбит аннынан Газопровод туораата, Өрөгөй күнэ салаллан Газлыг үнүөр табыста.	Газ дымаларга кэлиэбэ, Олох-дьаһах тупсуоҕа, Баҕабыт туолуо этэ, Түбүктүт абыл-каҕа.
Илин энэр сиригэр Күөх төлөммүт үлүүрдэ, Остуруйаҕа кимдэр Улуу кыһынан буолла.	Илин энэр газтаныа, Айылҕа харыстаныа, Тонгуу-хатыы сулуоҕа, Үөрүү-көтүү иккүөҕэ.

ТАКСИ

Күн ахсын Дьокуускайга сарсыарда 5, күнүс 11 уонна
киһэ 4 чаастартан такси барар.

Куоракка аадырыстан ылабын.

Дьэбүтигэр кэтэһин!

Билсэр тел.

Чурапчыга: 42-080,

Дьокуускайга: 74-97-63

эбэтэр "Фалько": аб. 51118.

КҮНДҮ ААБААЧЧЫЛАРБЫТ!

"Сага олох" хаймакка ыйтан ий айы сурутуу салгыы ытыллан
тэрин умубаахчылар. Сурутуу сыаната биһр ыйта - 31 солк. 97
арчы.

"Сага олох" РИХ ГУ.

АТЫЫЛЫБЫТ

Үчүгэй туруктаах, 76 ат күһө күстээх УАЗ массына моторун. Билсэр
елефон: 42-344.

АТЫЫЛАҤАБЫТ

От атыылаһабыт эбэтэр туттула сыдыбыт, саҕатых "Панасоник"
видеокамераҥа атыстаһабыт. Билсэр телефон: 42-579.

СҮТҮКТЭННИБИТ

Көбүччөр сырдык биз. Уга самытыгар Ш бэчээттээх. Көбүччөр
ара тыстаах биз. Уга самытыгар 8 Ш бэчээттээх. Хара көбүччөр
биз. Уга самытыгар Ш бэчээттээх. Тел.: 23-233, 23-263.

Педагогический үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү кыттылыааҥа
НЕСТЕРЕВА Александра Афанасьевна
олохтон туораабытынан уолугар, терапевтической отделения сибирдис-
сэйигэр Григорий Эдуардович Кузьминга, кийинигэр, хирург Надежда
Николаевна Кузьминаҥа дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Улуустаабы кини балыһа администрацията, профкома,
поликлиника уонна терапевтической,
хирургической отделениялар коллективтара.

Кутурбамнарын тиздэллэр:
— Улуустаабы кини балыһа терапевтической отделениятын сибирдис-
сэйигэр Григорий Эдуардович Кузьминга ийэ, хирург Надежда
Николаевна Кузьминаҥа хотуна, оҕолоругар, сизинизигэр тапталлаах
балэра Александра Афанасьевна күн сириттэн барбытынан аҕыһаларын
эиһгэ үлүстээн туран Чурапчы орто оскуолатыгар биһгэ үөрэммит та-
баарыстары, кылаас салайааччыта А. Е. Гордеева.

— Тапталлаах кэргэнэ Александра Афанасьевна өлбүтүнэн таа-
дарыгар Эдуард Алексеевичка, кини оҕолоругар, сизинизигэр Кузьмин-
арга, Буриашевтарга, аймактарыгар бырааттара, убайдары Филипп,
Григорий Потанинтар.

— Тапталлаах ийэлэрэ Александра Афанасьевна өлбүтүнэн күндүтүк
анньыр пречтарбытыгар Надежда Николаевна, Григорий Эдуардович
Кузьминнарга терапевтической отделение бары ыарыһахтара.

— Ийэлэрэ, эбэлэрэ Александра Афанасьевна өлбүтүнэн Григорий
Эдуардович Кузьмин дьыа кэргэнигэр ыаллара Хоктановтар.

— Тапталлаах ийэ, Александра Афанасьевна өлбүтүнэн уолугар
Афанасийга, кийинигэр уонна чуҕас аймактарыгар Дириг орто оскуо-
латыгар биһгэ үөрэммит табаарыстары.

— Александра Афанасьевна өлбүтүнэн кэргэнигэр Эдуард Алексее-
вичка, уолугар Григорий Эдуардович Кузьминга, кини дьыа кэргэни-
эр, биһгэ төрөөбүттэригэр Чурапчытан Буриашевтар, Винокуровтар,
тааттаттан Алексеевтар, Захарова.

Дириг бөлүөлүгүн кырдыһас олохтооҕо, сэрим ветерана

ГРИГОРЬЕВ Степан Игнатьевич

уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кутурбамнарын тиздэллэр:

— Уолугар Семен Степановичка, кийинигэр Софья Николаевнаҥа,
киинилэр оҕолоругар, сизинизигэр Тааттаттан Евграфовтар, Чурапчы-
тан Евграфовтар, Колтовскойдар, Кузьминнар, Макаровтар.

— Аҕата Степан Игнатьевич өлбүтүнэн кыһыгыгар, биһгэ үөрэммит
табаарыстарыгар Григорьевы Евдоким Степановичка Дириг оскуолатын
1975 сыллааха бүтэрбиттэр.

Күндү оҕолоро, кэргэнэ, аҕалара

ПЕТРОВ Михаил Михайлович

ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Гуриянаҥа, оҕолоругар, ийэтигэр
Татьяна Степановнаҥа, аҕатыгар Михаил Лукичка, адыһыгыгар Мария Сте-
пановнаҥа, быраатыгар, сизинизигэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

"Сахателеком" ААО Чурапчытаабы филиалын коллектива.

Кутурбамнарын тиздэллэр:

— Михаил Михайлович олохтон туораабытынан кэргэнигэр Гуриянаҥа,
оҕолоругар, ийэтигэр Татьяна Степановнаҥа, аҕатыгар Михаил Лукичка,
адыһыгыгар Мария Степановнаҥа, быраатыгар, сизинизигэр "Сахателеком"
АО Чурапчытаабы филиалын ветеранара Александрова, Неустроева.

— Тапталлаах оҕолоро Михаил Михайлович ыарахан ыарыттан олох-
тон туораабытынан таадырыгар, аймактарыгар Михаил Лукичка, саҕаста-
рыгар Татьяна Степановнаҥа, кэргэнигэр Гуриянаҥа, оҕолоругар, бырааты-
гар Степан Михайловичка, адыһыгыгар Мария Степановнаҥа, аймактарыгар
Чурапчытан Н. Н. Аммосов, А. С. Ноговицын дьыа кэргэттэрэ, Е. Н. Мака-
рова.

— Күндү оҕолоро, кэргэнэ, аҕалара Михаил Михайлович ыарахан ыары-
ттан олохтон туораабытынан бэйэбит үлэһиттэрбитигэр, ветеранмытыгар
аҕатыгар Михаил Лукичка, ийэтигэр Татьяна Степановнаҥа, кэргэнигэр Гу-
рияна Гуриянаҥа, оҕолоругар, аймактарыгар Маарыччаннаах потреб-
щество бырабылыанньата, профкома, бакариинэ коллектива.

— Оҕолоро, кэргэнэ, убайа, быраата Михаил Михайлович өлбүтүнэн та-
баарыстарытыгар — ийэтигэр Татьяна Степановнаҥа, оҕолоругар, быраатыгар Степанга,
адыһыгыгар Мария Степановнаҥа Чурапчытан Марфа Афанасьевна, Николай
Михайлович Олоковтар.

— Күндү оҕолоро, кэргэнэ Михаил Михайлович ыарахан ыарыттан
олохтон туораабытынан ийэтигэр Татьяна Степановнаҥа, аҕатыгар Михаил
Лукичка, кэргэнигэр Гуриянаҥа, оҕолоругар Музей тоҕторун ыаллара.

Үөлүс бүтүү олохтооҕо, педагогический үлэ ветерана

ВАСИЛЬЕВ Дмитрий Павлович

ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн Чурапчытаабы интернат-оскуола учууталла-
рыгар, кыһыгыгар Людмила Дмитриевна, күтүөтүгэр Егор Тимофеевич Его-
ровтарга дириг кутурбаммытын тиздэбит.

ЧРОСИО уонна ЧГФКСИ администрациялара,
холбоһуктаах профкомнара,
саха тылын холбоһугун учууталлара.

Мугудайтан төрүттээх Болтоҕо иһилиэтин олохтооҕо, тыл, үлэ вете-
рана

СИБЦЕВ Иннокентий Михайлович

бу дьыл тохсунуу 26 күнүгэр 73 сааһыгар олохтон туораабытын диригиник
курутууан туран билэр дьонугар, бары аймактарыгар иһилинэрбит.

Оҕолоро, кийиниттэрэ, күтүөттэрэ, сизинизэр.

Кутурбамнарын тиздэллэр:

— Күндү таадыра, тыл, үлэ ветерана, өр кэмгэ сылгыһытынан үлэ-
эбит Сивцев Иннокентий Михайлович күн сириттэн барбытынан оҕолоругар
Кешаҥа, Проняҥа, Марияҥа, Марфаҥа, Полинаҥа, кинилэр дьыа кэргэттэри-
гэр Болтоҕоттон адыһыа Еленэ Сивцева уонна кини оҕолоро.

— Аҕата Иннокентий Михайлович өлбүтүнэн биһгэ үлэһити коллега-
ларыгар Ноговицына Марфа Иннокентьевнаҥа уонна кини дьыа кэргэнигэр
Сылап балыһатын коллектива, профкома.

— Аҕалара Иннокентий Михайлович өлбүтүнэн оҕолоругар Кешаҥа,
Проняҥа, Марияҥа, Марфаҥа, Полинаҥа, кинилэр дьыа кэргэттэригэр
Болтоҕоттон "Харыала" үөлүс олохтоохтара.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Корп. Маркс уул., 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРБЫТ:
редактор — 41-332, оҕуһалар — 41-265.
E-mail: Osonaoloh@churap.sakha.ru

Тиреһтэһаарыһаары: СР Правительствата, Чурапчытууһун "Сага олох"
редакцияһа-мэдээллийи холбоһук босхолоһууһун үлэһиттэрэ. Мааһабы
информацияһа-мэдээллийи туһунан РФ Сахаларын тууһуну кутурбаммыты
уонна регистрацияһаары РФ баччаа СР региональнэй управлениитыгар 2003 с бач
ыйыа 20 күнүгэр регистрацияһаары түмкүр — ГИИ#19-0423.

"Сага олох" редакцияһа-мэдээллийи холбоһуктуу Г.У. Оҕуһалы бачча.
Саккаһаары №10, Ийэһэ 54907.
Тиреһ 2530. 28.1.2004 с. баччаа баччаа.
Хаймак мааһаары үлэһиттэрэ-мэдээллийи, чигиттэрэ уонна сурутуулаах тасар.

Автор сурутар ийиттэр сааһа
редакцияһа-мэдээллийи холбоһук
сэл түбүһүр баччаа.
Сурутуу ийиттэр чачааһа
мэдээллийи холбоһук
автор тус баччаа оҕуһа.